

Sukkerfabrikkernes store Gaard, Højbygaard, som altid sælger sit Korn i København. Prisen herfor burde, da Kornet er avlet i Kommunen, regnes med ved Opgørelsen; men jeg ved af Erfaring, at i den Kommune, hvortil jeg hører, er der ikke blevet taget Hensyn dertil af Kommunens Tillidsmand. Han paastod, at det afgørende var, hvor Kornet var solgt, medens jeg hævdede, at det kom an paa, om Kornet var avlet i Kommunen eller ej. Følgen blev, at vore Opgivelser for den paagældende Maaned var ret forskellige, da dette Korn blev solgt til en meget høj Pris. Jeg anfører blot dette for at vise, at adskillige Omstændigheder foruden den af Udvalget i dets Betænkning nævnte Grund har kunnet afføde denne Forskel mellem Kapitelstaksten og Markedsprisen.

Spørgsmaalet om, hvad det er for Korn, der skal regnes med, har jo fra gammel Tid været meget omstridt mellem Præsterne og de kommunale Tillidsmænd. Man har tvistedes om, hvorvidt det skulde være alt Korn eller kun det, der virkelig kunde omsættes. Det forekommer mig, at dette Spørgsmaal ikke kan løses, uden at man ser tilbage paa, hvordan hele Ordningen med Hensyn til Kapitelstakstens Fastsættelse er opstaaet. Inden Tienden blev fastsat og konverteret, var det Skik, at Tiendenyderen tog sin Afgift paa Marken, og man gik ud fra, at denne Tiende ikke var bestemt til Opfostring hjemme — saa mange Kreaturer havde hverken Præster, Lærere, eller hvem det nu kunde være —, men til at tærskes og køres til Købmanden. Man gik altsaa ud fra, at Tienden skulde være en Handelsvare — det er en kendt Sag, at naar Tiendetageren kørte ud for at hente sit Korn, tog han det ikke paa den daarligste Ende af Marken, men altid paa den bedste Del, fordi han skulde have Korn, der kunde bruges som Handelsvare. Spørgsmaalet bliver saa, hvad den ældre Lovgivning bestemmer med Hensyn til Kapitelstakstens Fastsættelse. Jeg skal kun fremdrage nogle af de vigtigste Bestemmelser for at klare, hvorledes Lovgivningsmagten hidtil har set paa dette Spørgsmaal: For hvilket Korn skal Kapitelstaksten sættes? I Forordningen af 23. August 1672 om Kirkers Forsvar, hvor der tales om Kirkernes Korn, staar der, at

„det hverken bliver højere eller lavere end Landkiøbet“. Der er ingen Tyvnl om, at der her ikke er Tale om det Korn, der fodres op, men om Handelskorn. I Danske Lovs 2—22—16 hedder det dernæst: „Kirkens Korn, Smør og andet Landgieldt skal aarligen efter godt og ydefærdigt Korn og Smørs Landkiøb taxeres“. Det er ikke alene sagt, at der skal takseres efter Landkiøbet, efter Handelsprisen, men det er ogsaa bestemt, at Kornet skal være godt og ydefærdigt. Den 9. December 1699 udstedes et Reskript, der giver Regler om, hvorledes Indberetningerne skal ske, efter hvilket Stiftsbefalingsmændene og Biskopperne som hidtil aarlig skal sætte Kapitelstaksten, dog saaledes, føjes der til: „at de fra Vedkommende indhente behøvende Underretning, hvad Kornet paa Landet og i Kjøbstæderne koster“. Det er jo tydeligt, at der atter her er Tale om Prisen; det gælder om, hvad Kornet koster. Kgl. Resolution af 30. Maj 1812 bestemmer dernæst, at Stiftamtmandene og Biskopperne skulde hvert Aar angive Prisen paa de Varer, der sættes til Kapitelstakst, og det bemærkes, at Erklæringer skulde indhentes dels fra Præsterne, dels fra andre, og at disse skulde grundes paa „nøje Opgivende af de virkelig stedfundne Priser“. Det er altid Priserne, der lægges til Grund. Der var en Del Præster, der, som vel ogsaa nogle nu til Dags, havde en vis Tilbøjelighed til at sætte for høje Priser, og Stiftamtmandene og Biskopperne forespurgte saa Kancelliet, om de ikke maatte udskyde enkelte Vota, der gik for langt over Prisen, og under 21. November 1820 meddeles der dem ogsaa Bemyndigelse til at henlægge et eller andet Votum, hvis dets Priser var altfor afvigende fra de virkelige. Endelig bestemmer Loven af 16. Februar 1866, at man foruden Præsternes Indberetninger ogsaa skulde medtage Opgivelser fra Kommunernes valgte Tillidsmænd. Ligesom Præsterne undertiden havde vist en Tilbøjelighed til at gaa for højt, var disse Tillidsmænd nu undertiden tilbøjelige til at vurdere for lavt, og paa Stiftøvrighedernes Anmodning om overfor saadanne lave Angivelser at maatte anvende samme Fremgangsmaade, som man i 1820 havde faaet Lov til at benytte overfor Præsterne, blev der da svaret, at man ogsaa for de kommu-